

Sectoraal comité van het Rijksregister

Beraadslaging RR nr 28/2009 van 18 mei 2009

Betreft: aanvraag van Bibnet ten behoeve van de Nederlandstalige openbare bibliotheken in Vlaanderen en Brussel om toegang te bekomen tot de informatiegegevens van het Rijksregister voor identificatie en beheer van hun leden (RN/MA/2009/013)

Het Sectoraal comité van het Rijksregister, (hierna "het Comité");

Gelet op de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (hierna "WRR");

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 31*bis*;

Gelet op het koninklijk besluit van 17 december 2003 *tot vaststelling van de nadere regels met betrekking tot de samenstelling en de werking van bepaalde Sectorale comités opgericht binnen de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer*;

Gelet op de aanvraag van vzw Bibnet ontvangen op 20/03/2009 en de aangevulde aanvraag ontvangen op 19/04/2009;

Gelet op de aanvraag van het technisch en juridisch advies gericht aan de Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken op 20/04/2009;

Gelet op het verslag van de Wnd. Voorzitter;

Beslist op 18 mei 2009, na beraadslaging, als volgt:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

De aanvraag gaat uit van de vzw Bibnet ten behoeve van de openbare bibliotheken. Deze vzw richt zich prioritair op de openbare bibliotheken en heeft tot doel het beleid van de Vlaamse Regering betreffende de digitale bibliotheek te ondersteunen en uit te voeren. Ze sluit daartoe een beheersovereenkomst af met de Vlaamse Overheid (artikel 2 van haar statuten). In het licht hiervan is het Comité van oordeel dat de vzw Bibnet een machtiging kan vragen ten behoeve van de openbare bibliotheken bedoeld in het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2001 *houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid*.

De aanvraag strekt ertoe deze bibliotheken te machtigen om:

- toegang te krijgen tot de informatiegegevens van het Rijksregister, meer in het bijzonder die vermeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2°, 4° en 5°, WRR;
- het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken;

met het oog op identificatie en controle van de gegevens hun ontleners.

Deze aanvraag ligt in het verlengde van aanbeveling RR nr. 02/2008 die het Comité op 16 april 2008 uitbracht in verband met bibliotheken en hun toegang tot de informatiegegevens van het Rijksregister.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

A. TOEPASSELIJKE WETGEVING

A.1. Wet van 8 augustus 1983 (WRR)

Overeenkomstig de artikelen 5, eerste lid, 1°, en 8 WRR wordt de machtiging om toegang te verkrijgen tot of om mededeling te bekomen van de informatiegegevens bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, WRR en om het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken, verleend door het Comité *aan Belgische openbare overheden voor de informatiegegevens die zij gemachtigd zijn te kennen uit hoofde van een wet, een decreet of een ordonnantie*.

Artikel 9 van het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2001 verplicht de Vlaamse gemeenten alleen of in samenwerking met andere gemeenten een openbare bibliotheek op te richten en uit te bouwen.

Artikel 2, 5°, van dit decreet definieert de openbare bibliotheek als "*een basisvoorziening waar elke burger terecht kan met zijn vragen over kennis, cultuur, informatie en ontspanning. Ze bemiddelt actief bij het beantwoorden van deze vragen. De openbare bibliotheek is actief inzake cultuurspreiding en cultuurparticipatie; ze werkt in een geest van objectiviteit en vrij van levensbeschouwelijke, politieke en commerciële invloeden*". Het is de bedoeling dat de burger via de openbare bibliotheek gelijke en vrije toegang krijgt tot kennis, cultuur en informatie, opgeslagen in gedrukte en andere informatiedragers en dat zij de voorwaarden schept voor o.a. levenslang leren en culturele ontwikkeling (artikel 3, 3°, van het decreet van 13 juli 2001).

In de mate dat de openbare bibliotheken - beoogd door het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2001 - voor de realisatie van die opdrachten over persoonsgegevens moeten kunnen beschikken, komen zij in aanmerking om gemachtigd te worden toegang te krijgen tot de informatiegegevens van het Rijksregister en het identificatienummer ervan te gebruiken.

A.2. Wet van 8 december 1992 (WVP)

Op grond van artikel 4 WVP vormen de informatiegegevens en het identificatienummer van het Rijksregister persoonsgegevens, waarvan de verwerking slechts is toegelaten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden. Persoonsgegevens moeten bovendien toereikend, ter zake dienend en niet overmatig zijn, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

B. FINALITEITEN

B.1. Bij inschrijving als lid van een openbare bibliotheek wordt de identiteit van het nieuwe lid gecontroleerd. Vervolgens wordt meestal een lidkaart uitgereikt. Aan de hand van deze kaart kunnen er vervolgens ontleningen gebeuren. Leners die na het verstrijken van de uitleentermijn in gebreke blijven en het ontleende materiaal niet terugbrengen, krijgen een aanmaning van de bibliotheek dat deze termijn verstreken is en dat er boete verschuldigd is. Eventueel zal overgegaan worden tot het invorderen van de tegenwaarde van het ontleende materiaal wanneer de ontlener dit in zijn bezit houdt.

B.2. In het intern registratiesysteem van de bibliotheek wenst men personen die zich laten inschrijven als lid te identificeren aan de hand van een nummer. Hierbij wordt gedacht aan het identificatienummer van het Rijksregister omdat het een uniek nummer is. Het gebruik van dergelijk nummer als identificatiemiddel vergemakkelijkt de registratie van uitleningen. Het gebruik van het identificatienummer heeft tevens het voordeel dat naderhand de gegevens van de betrokkene op een efficiënte wijze in het Rijksregister kunnen worden geraadpleegd.

Daarnaast kunnen met dergelijk nummer dubbele inschrijvingen worden gedetecteerd, zowel binnen een welbepaalde bibliotheek als binnen een netwerk van bibliotheken. Sommige openbare bibliotheken verenigen zich immers in netwerken. Hun respectievelijke leden kunnen een beroep doen op de diensten aangeboden door alle bibliotheken die er deel van uitmaken, zonder dat een inschrijving in elke bibliotheek vereist is. Personen die lid worden van een bibliotheek die deel uitmaakt van dergelijk netwerk, ontvangen een lidkaart die in het hele netwerk wordt aanvaard. De inschrijvingen worden daartoe centraal bijgehouden. Door een uniek nummer te gebruiken om een lid te identificeren, kan worden vermeden dat een persoon bij meerdere bibliotheken van een netwerk wordt ingeschreven (en er ook het bijbehorende lidgeld voor betaalt).

B.3. Er zullen tevens statistische gegevens opgesteld worden in verband met ontleners en het materiaal dat zij ontleenden. Het gebruik van een uniek nummer zou zorgen voor transparantie tussen de lenergegevens van de verschillende openbare bibliotheken.

Het Comité is van oordeel dat de nagestreefde doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is in de zin van art. 4, § 1, 2°, WVP.

In het licht van de gewenste toegang tot de informatiegegevens van het Rijksregister en van het gebruik van het identificatienummer signaleert het Comité evenwel m.b.t. het doeleinde vermeld onder punt B.3. dat het om statistische werkzaamheden te verrichten niet nodig is om over persoonsgegevens te beschikken. Statistieken kunnen perfect aan de hand van anonieme gegevens worden opgesteld (zie artikel 1 van het koninklijk besluit van 13 februari 2001 ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens*). Dat is de reden waarom de aanvraag voor dit doeleinde, niettegenstaande het welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd is, moet afgewezen worden. Daarenboven is er geen reden, wanneer iemand lid is van verschillende openbare bibliotheken die geen deel uitmaken van een netwerk, om persoons- en ontleningsgegevens van dat lid aan de hand van zijn identificatienummer samen te brengen.

C. PROPORTIONALITEIT

C.1. Ten overstaan van de gevraagde gegevens

De aanvrager wenst toegang tot de informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2°, 4° en 5°, WRR, namelijk:

- de naam en voornamen;
- de geboorteplaats en -datum;
- de nationaliteit;
- de hoofdverblijfplaats.

Het Comité stelt het volgende vast:

➤ De "**naam en voornaam**" zijn noodzakelijke gegevens om met iemand contact op te nemen, wat de openbare bibliotheek regelmatig zal moeten doen in het kader van de opvolging van overschrijdingen van de uitleentermijn. Dit impliceert dat naam, voornaam en adres op hun correctheid kunnen gecontroleerd worden teneinde vergissingen uit te sluiten.

➤ Aan de hand van de "**geboortedatum**" kan worden vastgesteld of een lid materiaal uit de volwassenenbibliotheek kan ontlenen dan wel of hij zich moet beperken tot de jeugdafdeling. Daarnaast is het ook een element dat bijdraagt tot de identificatie van de lener. Er wordt niet aangetoond dat de toegang het element "**geboorteplaats**" in het licht van de opgegeven doeleinden vereist is.

➤ In de aanvraag wordt gesteld dat de openbare bibliotheek voor bepaalde diensten aan buitenlanders soms een waarborg vraagt en met het oog daarop zou een toegang tot het gegeven "**nationaliteit**" nuttig zijn. Het Comité stelt vast dat niet wordt aangetoond dat het nodig is om met het oog op de toepassing van de waarborgvereiste de juiste nationaliteit van de betrokkene te kennen. Wanneer een persoon zich inschrijft als lid van een bibliotheek zal hij een identiteitsdocument moeten voorleggen. Daaruit blijkt of de betrokkene al dan niet de Belgische nationaliteit heeft. Dit feit kan dan genoteerd worden teneinde naderhand een waarborg te kunnen vragen wanneer dit voorzien is. Als het om statistische redenen al nodig zou zijn om een onderscheid te maken tussen Belgen en niet-Belgen, dan is dit mogelijk op basis van die initiële vermelding bij de registratie als lid.

➤ De lener krijgt het ontleende materiaal mee voor een welbepaalde termijn. Normaal moet dit voor het verstrijken ervan teruggebracht worden. Gebeurt dit niet, dan zal de openbare bibliotheek hem een herinnering/aanmaning toesturen met vermelding van de boete die desgevallend verschuldigd is wegens laattijdig terugbrengen. Gelet op het feit dat een niet onbelangrijk aantal ontleners verhuist zonder de openbare bibliotheek te verwittigen, is het met het oog op het efficiënt opvolgen van overschrijdingen van de uitleentermijn gepast dat de bibliotheek kan controleren of het adres van de betrokkene nog actueel is door middel van een toegang tot de **"hoofdverblijfplaats"**.

Samenvattend kan dus besloten worden dat een toegang tot de gegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2° (niet de geboorteplaats) en 5°, WRR, in het licht van de doeleinden, in overeenstemming is met artikel 4, § 1, 3°, WVP. De toegang tot het gegeven vermeld in artikel 3, eerste lid, 4°, WRR wordt geweigerd.

C.2. Ten overstaan van het gebruik van het identificatienummer van het Rijksregister

De aanvrager wenst het identificatienummer te gebruiken met het oog op correcte identificatie evenals het vermijden van dubbele inschrijving in bibliotheken die deel uitmaken van een netwerk. Daarnaast zal dit nummer ook gebruikt worden voor het opvragen van de gegevens van de betrokkene in het Rijksregister.

Met het identificatienummer van het Rijksregister, dat een uniek nummer is, kan iemand zonder enige marge van vergissing geïdentificeerd worden, zeker wanneer het gecombineerd wordt met andere gegevens zoals de naam en de voornaam, geboortedatum en woonplaats. Dit betekent dat vergissingen die kunnen ontstaan n.a.v. homonymie en foutieve schrijfwijzen vermeden moeten worden.

Het gebruik van het identificatienummer bij raadpleging van het Rijksregister heeft het voordeel dat onmiddellijk de gegevens van de juiste persoon getoond worden. Niet alleen bespaart dit tijdrovend zoekwerk in het Rijksregister, het is tevens privacybeschermend vermits alleen de gegevens van de betrokkene getoond worden. Dit in tegenstelling tot een fonetische opzoeking op naam en geboortedatum of op basis van de woonplaats, waarbij een lijst verschijnt van alle personen die aan de ingegeven criteria voldoen.

Het Comité oordeelt dat het gewenste gebruik van het identificatienummer in overeenstemming is met artikel 4, § 1, 3°, WVP.

C.3. Ten opzichte van de frequentie van de toegang en de duur van machtiging

C.3.1. Er wordt om een permanente toegang verzocht gelet op het feit dat dagelijks controles worden uitgevoerd op niet teruggebrachte materiaal, en in aansluiting daarop ontleners worden aangeschreven om hen attent te maken op het feit dat de uitleentermijn werd overschreden en dat het ontleende materiaal moet teruggebracht worden.

Het Comité is van oordeel dat een permanente toegang hier gepast is aangezien, zoals de aanvrager terecht aanstipt, de dagelijkse opvolging van overschrijdingen van de uitleentermijn vereist dat op ieder moment gegevens kunnen worden gecontroleerd (artikel 4, § 1, 3°, WVP).

C.3.2. Toegang en gebruik worden voor onbepaalde duur gevraagd gelet op het feit dat dienstverlening van de openbare bibliotheken aan hun leden niet in de tijd werd beperkt.

Het Comité constateert dat, met het oog op de verwezenlijking van de opgegeven doeleinden, een machtiging voor onbepaalde duur gepast is (artikel 4, § 1, 3° WVP).

C.4. Ten overstaan van de bewaringstermijn van de gegevens

In de aanvraag wordt gesteld dat de persoonsgegevens worden bewaard zolang de betrokkene lid is van de openbare bibliotheek.

Het Comité stelt vast dat de aldus bepaalde bewaringstermijn conform artikel 4, § 1, 5°, WVP is. Zolang een burger een beroep doet op de diensten van een openbare bibliotheek en daartoe lid blijft, ligt het voor de hand dat zijn gegevens worden bijgehouden met het oog op de registratie van zijn ontleningen.

C.5. Intern gebruik en/ of mededeling aan derden

In de aanvraag wordt gesteld dat de gegevens en het identificatienummer van het Rijksregister niet zullen worden meegedeeld aan derden.

Het Comité neemt hiervan akte.

C.6. Netwerkverbindingen

Uit de aanvraag blijkt niet dat er op basis van het identificatienummer informatie met derden zal worden uitgewisseld; er komen bijgevolg geen netwerkverbindingen tot stand.

Het Comité vestigt er volledigheidshalve de aandacht op dat:

- indien er later netwerkverbindingen mochten tot stand komen, de aanvrager het Comité daarvan voorafgaandelijk op de hoogte moet brengen;
- het identificatienummer van het Rijksregister slechts gebruikt kan worden in relaties met derden voor zover dit kadert in de doeleinden waarvoor zij eveneens gemachtigd werden om dit nummer te gebruiken.

D. BEVEILIGING

D.1. Consulent inzake informatieveiligheid

In overeenstemming met artikel 10 van de WRR is iedere instelling die gemachtigd wordt om toegang te krijgen tot de informatiegegevens van het Rijksregister verplicht een consulent inzake informatieveiligheid aan te duiden. Die moet in staat zijn om in alle onafhankelijkheid de informatieveiligheid te beoordelen.

De identiteit van de consulent inzake informatieveiligheid moet meegedeeld worden aan het Comité, zodat het in alle onafhankelijkheid de geschiktheid van de voorgestelde veiligheidsconsulent kan beoordelen. De hiernavolgende informatie betreffende de consulent zal onder meer moeten worden verstrekt:

- zijn functieprofiel, met aanduiding van zijn plaats in de organisatie, de te behalen resultaten en de vereiste competenties;
- de opleiding die hij heeft genoten of zal genieten;
- de tijd die hij kan besteden aan zijn functie;
- de andere functies die eventueel door de betrokkene worden uitgeoefend en die niet onverenigbaar mogen zijn met zijn functie van consulent inzake informatieveiligheid.

D.2. Informatieveiligheidsbeleid

Er zal een veiligheidsbeleid moeten worden uitgewerkt dat rekening houdt met de referentiemaatregelen voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens die aangenomen werden door de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en die beschikbaar zijn op haar website. Dit beleid zal in de praktijk omgezet moeten worden zodat de gegevensverwerkingen die uitgevoerd worden met het oog op de voormelde doeleinden zowel op organisatorisch als op technisch gebied adequaat beveiligd worden.

Alle nuttige informatie in dit verband zal eveneens moeten worden meegedeeld aan het Comité zodat het in alle onafhankelijkheid de informatieveiligheid kan beoordelen.

D.3. Personen die toegang hebben tot de gegevens en het identificatienummer gebruiken, en lijst van deze personen

De openbare bibliotheek stelt een lijst op van personeelsleden die om functionele redenen (voor de taken waarmee zij werden belast) effectief over een toegang tot de informatiegegevens van het Rijksregister zullen beschikken en het identificatienummer ervan zullen gebruiken. Deze lijst moet voortdurend bijgewerkt worden en ter beschikking gehouden worden van het Comité.

Het aantal aldus aangeduide personen moet tot een strikt minimum beperkt worden.

De personen die op deze lijst worden opgenomen moeten daarenboven een verklaring ondertekenen waarin zij zich ertoe verbinden de veiligheid en het vertrouwelijk karakter van de informatiegegevens te bewaren.

OM DEZE REDENEN, het Comité

1° machtigt de openbare bibliotheken bedoeld in het decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 13 juli 2001 onder de voorwaarden bepaald in deze beraadslaging en met het oog op het doeleinden vermeld in de punt B.1. en B.2. om voor onbepaalde duur:

- permanent toegang te hebben tot de informatiegegevens vermeld in artikel 3, eerste lid, 1°, 2° (niet de geboorteplaats) en 5°, WRR;
- het identificatienummer van het Rijksregister te gebruiken.

Deze machtiging zal voor elke openbare bibliotheek afzonderlijk slechts uitwerking krijgen nadat het Comité op basis van de verstrekte stukken en inlichtingen heeft vastgesteld dat de betrokken bibliotheek:

- over een aanvaardbare consulent inzake informatieveiligheid;
- over een veiligheidsbeleid beschikt.

De openbare bibliotheken waarvoor deze beraadslaging uitwerking krijgt, zullen in een bijlage bij onderhavige beraadslaging een voor een gepubliceerd worden op de website van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

2° bepaalt dat wanneer het Comité aan een openbare bibliotheek een vragenlijst met betrekking tot de informatieveiligheidsstatus toestuurde, de bibliotheek deze lijst waarheidsgetrouw moet invullen en terugbezorgen aan het Comité. Het Comité zal de ontvangst bevestigen en behoudt zich het recht voor om te reageren indien daartoe aanleiding bestaat.

3° weigert het meer gevraagde

Voor de Administrateur m.v.,

De wnd Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Frank Robben